

New Zealand High Commission
Cnr Taufa'ahau & Salote Roads
PO Box 830, Nuku'alofa
KINGDOM OF TONGA

Tel: +676 23 122
Fax: + 676 23 487
Email: nzhctonga@mfat.govt.nz

<i>Ki he ngāue pē 'a e 'ofisi</i>	<i>'Aho na'e fakahu ai</i>	<i>'Aho na'e vakai'i ai</i>	<i>Ola</i>

FOOMU KOLE TOKONI HOMF

Hingoa 'o e Ngāue	
-------------------	--

1. FAKAMATALA FELĀVE 'I MO E KAUTAHA KOLE TOKONI

1.1	Hingoa 'o e Kautaha				
1.1.1	Kolo	Vahenga:		'Otu Motu:	
1.1.2	Tokotaha Fetu'utaki				
1.1.3	Tu'asila				
1.1.4	Ngaahi Fika Telefoni				
1.1.5	Tu'asila 'Imeili				

1.2 Mēmipa 'o e Kautaha

Tokolahi	Kakai Tangata	Kakai Fefine	Tamasi'i	Ta'ahine

1.3 Kau Ma'u Lakanga

Tu'unga	Hingoa

1.4 Ko e ha e taumu'a 'a ho'o mou kautaha pe a ha 'a e loloa 'ene lele?

1.5 Ngaahi ngāue kehe 'a e kulupu na'e ma'u ai ha tokoni pa'anga (tautautefito ki he tokoni mei he Pule'anga Nu'usila)

Ngaue (hingoa mo e ta'u)	Fonua ha'ana e tokoni	Lahi 'o e Pa'anga

2. FAKAMATALA FELAVE'i MO E NGAUE

2.1 Puipuitu'a felave'i mo e ngaue

Fakakaukau ki he: Na'e anga fefe 'a hono kamata'i e ngāue? Ko e hā 'a e ngaahi fiema'u 'e fakafetaulaki'i 'e he ngāue? Ko hai na'e fakahoko ki ai 'a e faka'eke'eke ke kamata 'a e ngāue?

2.2 Fakamatala ki he ngāue

Fakakaukau ki he: Fakamatala'i 'a e ngāue ke fakahoko, kau ai 'a e ngaahi taumu'a 'o e ngaue (hangē ko e fakalahi 'a e 'ilo 'a e kakai 'o e kolo ki he ngaahi feliuliuki 'a e 'ea mo e ngaahi palopalema 'o e tafea) pe a mo e fakaikiiki 'o e ngāue (hangē ko e aka (workshop) 'e tolu 'e fakahoko ma'ae kakai 'o e kolo) ke fakahoko.

2.3 Ola 'o e Ngaue

Fakakaukau ki he: Ko e ha 'a e tefito'i taumu'a 'e ma'u mei he ngāue (Fakatata: Kakai fefine 'e 20 te nau kau ki he aka felave'i mo e liliu 'o e 'ea 'i he ngaahi komuiniti pe a malava ke nau fakasi'isi'i ai 'a e uesia 'o e tafea 'i honau ngaahi tukui kolo)? Ko e ngaahi ola ko eni ko e tefito'i me'a ia 'e fiema'u ke ke lipooti ki ai. 'E anga fefe 'a hono siofi 'a e ola 'o e ngāue 'o fakatatau ki he taumu'a ngāue?

2.4 Ni'ihi kuo fakapapau'i te nau lave 'i he tokoni

Fakakaukau ki he: Ko hai 'oku fakataumu'a ki ai 'a e ngaue 'e fakahoko? (hangē ko e tokolahia, feitu'u, tu'unga faka-sosiale pe faka-'ekonomika)? Ko e ha 'a e ngaahi kulupu kuo fai ki ai ha fekumi pe talanoa felave'i mo hono fakahoko 'a e ngāue? 'E anga fefe 'a e kau mai 'a e ni'ihi te nau ma'u faingamalie mei he ngāue pea 'e tokoni fefe 'a e ngaahi kakai pe ko ha ngaahi potungaue 'i he palani pea mo hono fakahoko 'o e ngāue?

2.5 Tangata pe Fefine ('o kapau 'oku 'i ai ha'ane felave'i)

Fakakaukau ki he: 'Oku fakakau nai 'a e ngaahi fiema'u 'a e kakai fefine pe kakai tangatá 'i he ngāue?

2.6 Uesia ki he 'atakai ('o kapau 'oku 'i ai ha'ane felave'i)

Fakakaukau ki he: 'E uesia kovi nai 'e he ngāue ko eni 'a e 'atakai? 'O kapau 'oku 'io, ko e ha 'a e founiga 'oku ngāue'aki ke ta'ofi eni?

2.7 Taimi

Fakakaukau ki he: Loloa 'a e taimi 'e fakahoko ai 'a e ngāue? Fakakau mai ha fakaikiiki 'o e taimi 'e fakahoko ai 'o kapau 'oku faka-kongokonga 'a e ngāue pe 'e loloa 'i ha ta'u 'e taha.

2.8 Ngaahi palopalema 'e ala 'o hoko

Fakakaukau ki he: Ko e ha 'a e ngaahi palopalema ne 'osi fakakaukau ki ai 'a ho'o kautaha? (hangē ko hono ngāue'aki 'o e kelekele, aka (training), tokoni fakatekinikale, me'angaue, kau ngāue) 'E anga fefe 'a hono fakasi'isi'i e hoko 'o e ngaahi palopalema ko ia?

2.9 Ngaahi ngāue kehe

Fakakaukau ki he: Ko e ngaahi kautaha kehe 'oku nau fakahoko 'a e ngāue tatau 'oku malava ke to e ma 'u faingamalie ai 'a e ni'ihi 'i ho'o kulupu. 'O kapau 'oku 'io pea ke 'omai 'a e fakaikiiki.

3. ESITIMETI FAKAANGAANAGA

3.1 Tokoni mei ho‘o kautaha

Fakakaukau ki he: Tokoni pa'anga pe koloa. 'O kapau ko e tokoni pa'anga, kātaki 'o fakakau mai 'a e fakaikiiki ho'o mou tohi pangike (bank statement) ke fakamo'oni'i 'oku i ai 'a e pa'anga 'a e kulupu. 'O kapau 'oku lahi 'a e fakamatala pea ke hiki mai i ha la'i pepa makehe.

Fakaikiiki	Mahu'inga
Fakakatoa 'o e tokoni mei ho'o kautaha	

3.2 Tokoni mei he ngaahi kautaha kehe ki he ngāue ko eni.

'O kapau 'oku lahi 'a e fakamatala pea ke hiki mai 'i ha la'i pepa makehe.

Fakaikiiki	Kautaha	Mahu‘inga
Fakakatoa ‘o e tokoni mei he ngaahi kautaha kehe		

3.3 Esitimetū 'o e ngaahi koloa 'oku fiema'u mei he Head of Mission Fund

'Omi 'a e fakaikiiki 'o e leipa, koloa, me'angaue pea mo ha ngaahi me'a kehe. Kataki 'o 'omi 'a e 'inivoisi 'o e ngaahi me'a ni.

Fakaikiiki	Mahu'inga
Fakakatoa 'o e pa'anga 'oku kole mei he HOMF	

3.4 Fakakatoa ‘o e esitimetī ki he ngāue

Fakaikiiki	Mahu‘inga
Tepile 5.1 – Tokoni mei ho‘o kautaha	
Tepile 5.2 – Tokoni mei he ngaahi kautaha kehe	
Tepile 5.3 – Koloa kuo faka‘esitimet ke kole mei he NZHC	
Fakakatoa ‘oe e totongi ‘o e ngāue	

3.5 Fakamatala makehe ki he ‘esitimeti ‘o e ngāue

'Omi ha fakamatala makehe ki he 'esitimeti 'o e ngāue, hangē ko e 'u tohi kole tokoni fakapa'anga 'oku te'eki ke fakapapau'i mei ha 'u kautaha kehe ki he ngāue ko eni.

tanapu angga' ora ts' Sri ke tanapapadu' mbo' na' a kautana kene ki ke ngade ke Sri...

3. FAKAPA'ANGA MO FAKA-NAUNAU 'A E NGAUE

4.1 'Oku ma'u nai ha'o kelekele fe'unga ke fakahoko ai 'a e ngaue?

'Io 'Ikai

(Kataki 'o fakakau mai 'a e tohi mei he tokotaha 'oku ne ha'ana 'a e kelekele 'o fakahā mai 'a 'ene loto lelei ke ngāue'aki 'a hono kelekele 'o ka fiema'u)

4.2 Me'angaue/nāunau 'oku fiema'u

Fakakaukau ki he: Ko e ha 'a e me'a 'oku fiema'u pea ko e ha 'a e founiga te ke ma'u 'aki 'a e naunau pe me'angaue ko ia?

--

4.3 Ko hai te ne fakahoko 'a e ngāue?

--

4. NGAUE LANGA IIKI

'O kapau 'oku felave'i 'a ho'o ngaue mo ha ngāue langa si'isi'i, pea ke 'omi ha ki'i palani ki he ngaue fakataha mo e mahu'inga 'o e nāunau langa 'o fakatatau ki he ngaahi kongokonga 'o e ngaue ke fakahoko 'i ha la'i pepa makehe.

5. TOHI POUPOU

Neongo 'oku 'ikai fiema'u, ka ko e tohi mei he ngaahi potungaue 'a e pule'anga, kautaha pe ko ha ni'ihi 'oku 'i ai 'e nau felave'i mo ho'o ngāue 'e tokoni ia ki hono poupou'i ho'o kole tokoni. 'Oku totonu ke fakahoko eni 'i ha tohi faka'ofisiale (official letterhead).

6. NGAAHI ME'A FAKA'OSI KE FAKAKAKATO

Kuo ke:

- a. Fakakakato 'a e 'u konga kotoa pe 'i he foomu 'o tonu pea mo mo'oni?
- e. Fakakau mai 'a e tohi mahu'inga (quotations)/invoisi (invoices)/tohi 'ota (purchase orders) ki he ngaahi nāunau mo e me'a ngāue 'oku ke fiema'u?
- f. Fakakau mai ha to e ngaahi tohi makehe (hangē ko e ngaahi tohi fakaongoongo lelei)?
- h. Fakamo'oni 'i lalo?

Na'e fakahu 'a e foomu kole tokoni 'i he:

Hingoa:	
Tu'unga:	
Fakamo'oni:	
'Aho:	

'O kapau 'oku ke fiama'u ha tokoni ki hono fakakakato 'o e foomu, pea ke fetu'utaki ki he 'ofisi 'o e Talafekau Lahi 'a Nu'usila ki he 23122 'o kole ke ke lea ki he Head of Mission Fund Administrator.